

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Flexibilisering van de asielopvang en -keten

Ambtelijke denkrichtingen

Aanleiding

- De hoge asielinstream in 2015 zette de asielketen en ketenpartners, gemeenten, onderwijs- en zorginstellingen onder grote druk.
- Uiteindelijk heeft geen asielzoeker op straat hoeven slapen, maar de prijs hiervoor was hoog.
- In een half jaar tijd deed zich een tegengestelde situatie voor: dalende instroom en forse overcapaciteit aan opvangplekken.

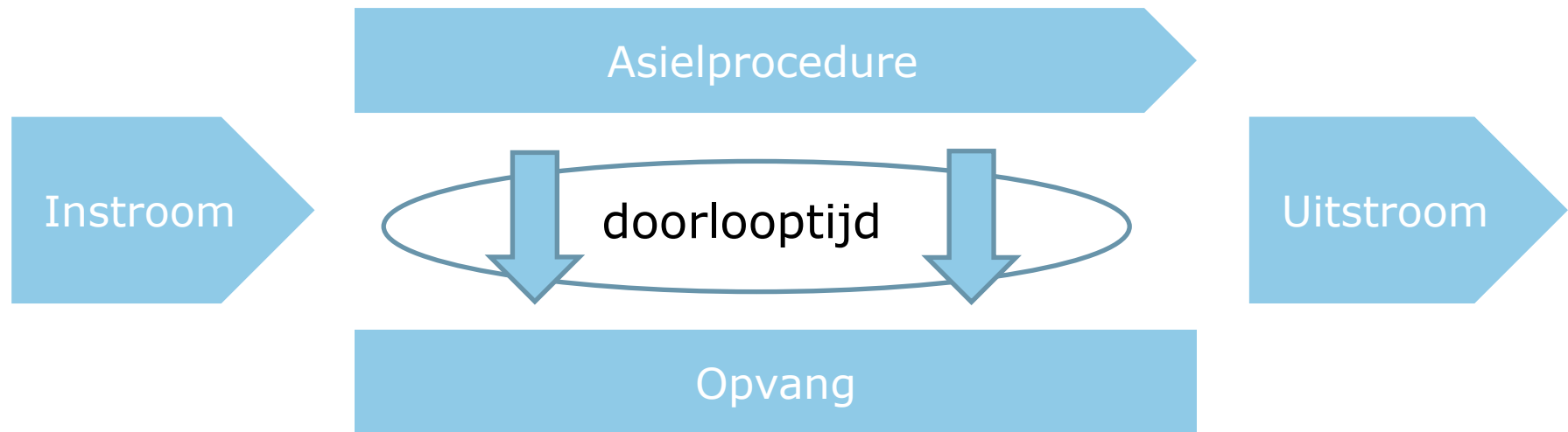
Centrale vraagstelling

- “Hoe kunnen de asielketen en asielopvang zich sneller aanpassen aan plotselinge veranderingen in de instroom, zodat er geen opstoppingen in het ketenproces ontstaan en de opvangcapaciteit op een efficiënte manier meebeweegt.”
- We kijken daarbij naar kostenefficiency, maar ook naar ‘maatschappelijke efficiency’

Analyse: een aantal observaties

- Bij fluctuaties in de instroom in 2015/16 ontstond er achtereenvolgens een tekort en een overschot aan opvangcapaciteit.
- Grote vertragingen in de asielketen in onder meer het registratie/beslisproces en de wachttijd voor de asielprocedure.
- De uitplaatsing van vergunninghouders naar gemeenten verliep trager dan bedoeld, met als gevolg extra druk op de opvang.
- Het bleek lastig om snel extra vastgoed voor opvang te realiseren. Realiseren van voldoende lokaal draagvlak bleek een groot knelpunt

Druk op het systeem wordt bepaald door:

- Instroom (volume en samenstelling)
- Snelheid van de procedure (doorstroom)
- Snelheid van uitplaatsing naar gemeenten/terugkeer (uitstroom)
- Mate waarin opvang in staat is de behoefte te accommoderen

Conclusie: druk op de opvang is deels het gevolg van systeemknelpunten

Belangrijkste verklarende/vertragende factoren

Complexiteit asielproces en functioneren keten:

Complexiteit asielproces en lacunes in samenwerking ketenpartners leiden tot opstoppingen bij hoge instroom; gevolg langere doorlooptijd.

Beperkte flexibiliteit van het opvangaanbod:

Vanwege looptijden en prijzen van vastgoed, verwerven lokaal draagvlak en koppeling tussen opvanglocatie en doelgroep.

Rolverdeling tussen gemeenten en rijk:

Opvang en huisvesting zijn gescheiden verantwoordelijkheden, maar sterk communicerende vaten.

Van analyse naar mogelijke oplossingen

Een pakket van samenhangende maatregelen op het terrein van:

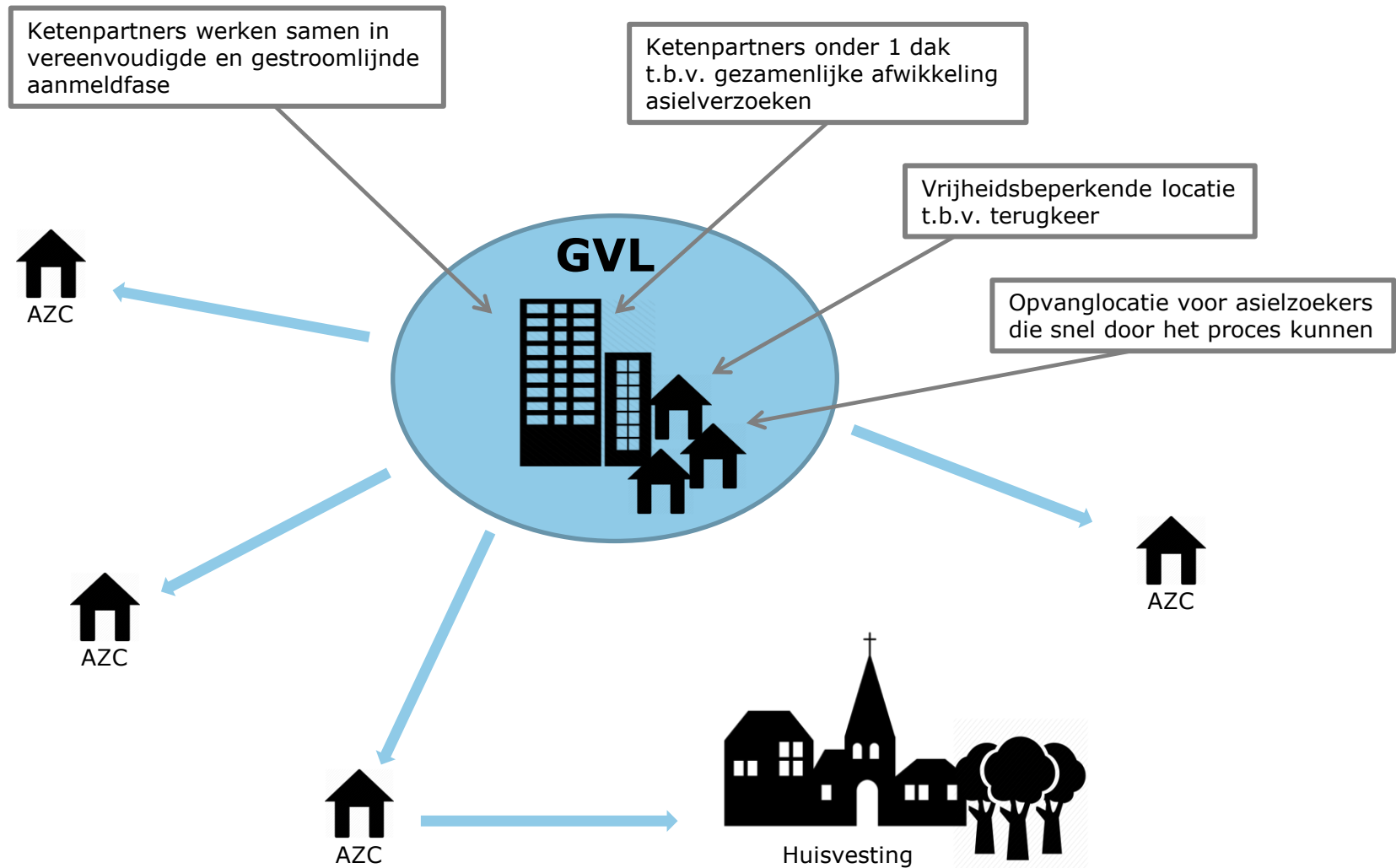
- 1. de asielketen:** verdergaande samenwerking en vereenvoudiging en stroomlijning van het asielproces, zodat de wendbaarheid van de keten wordt versterkt en doorlooptijden beperkt;
- 2. opvangvormen:** een intelligente mix van opvangplekken waarmee makkelijker kan worden op- en afgeschaald; en
- 3. relaties met medeoverheden:** meer samenwerking en verantwoordelijkheidsdeling tussen overheden t.b.v. soepele besluitvorming over opvang en huisvesting vergunninghouders

(1) Gedeeltelijk herontwerp asielproces

Vereenvoudiging en stroomlijning van het asielproces door:

- stroomlijning van processen in aanmeldfase
- realisatie van gemeenschappelijke vreemdelingenlocaties
- loslaten koppeling tussen fase asielproces en opvangplek en verminderen van aantal opvangmodaliteiten
- differentiatie naar kansrijkheid van asielverzoeken t.b.v. efficiëncy vervolproces en toewijzing aan opvanglocaties

(2) Meer flexibiliteit opvangvormen

Bij een slimme mix van flexibele opvangcapaciteit (snel op- en afschaalbaar) kan worden gedacht aan:

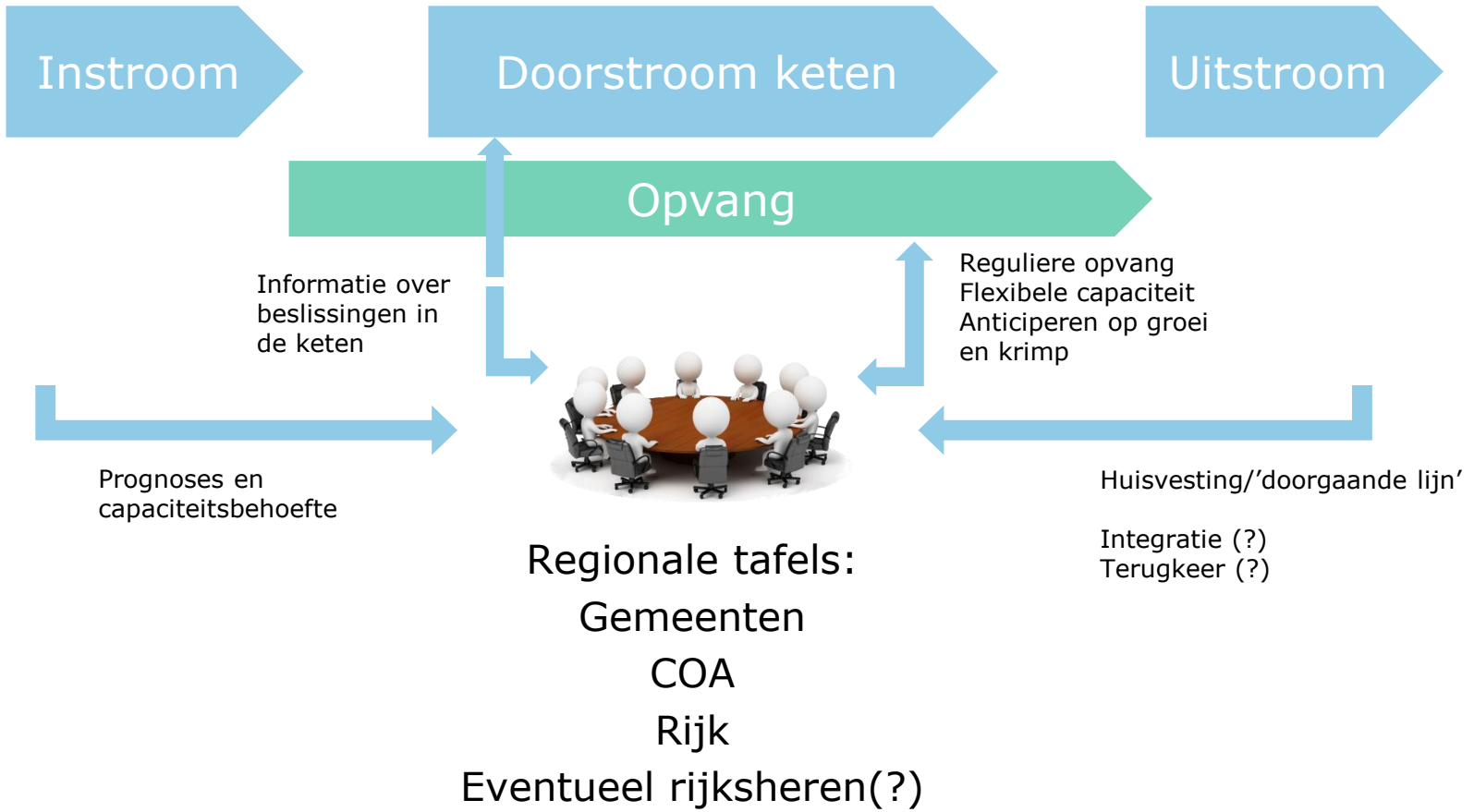
- Verruiming bezettingspercentage vaste opvangcapaciteit, zodat een groter deel reserveplekken ontstaat
- Identificeren en aanhouden van specifieke COA-locaties die kansen bieden om snel op- en af te schalen
- Afspraken met gemeenten en andere partners over aanvullende opvangcapaciteit die bij hoge instroom snel kan worden ingezet

(3) Samenwerking tussen overheden

In nauw overleg met medeoverheden mogelijkheden bezien voor doorontwikkeling van de regionale regietafelstructuur t.b.v. thema's als:

- Proactief delen van informatie over prognoses en capaciteitsbehoefte
- Afstemming over op- en afschalen van opvanglocaties
- Afspraken over flexibele capaciteit
- Bevorderen uitstroom: huisvesting vergunninghouders
- Verbinding naar (andere) regionale/lokale structuren voor onderwijs, zorg, werk en integratie

Stappen op de korte termijn

Investeren in ketensamenwerking en –processen:

- Starten met ontwikkeling gemeenschappelijke vreemdelingenlocaties
- Realiseren van ketenvoorzieningen (IV en logistiek)

Terugbrengen van overcapaciteit met behoud van flexibiliteit:

- Behoedzaam afschalen van opvangplekken in lijn met behoefte
- Behoud van specifieke locaties m.o.o. flexibiliteit

Versterken bestuurlijke samenwerking:

- Doorontwikkeling regietafels in gang zetten
- Medeoverheden betrekken bij overleggrema's vreemdelingenketen